

Література:

1. 75% медіа України належить політикам і олігархам – моніторинг. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2016/10/11/7123339/> (дата звернення: 11.10.202).

2. «Серйозно загрожує свободі преси». СРП закликає українських депутатів відмовитися від закону про медіа. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-cpj-zakon-pro-media/32033397.html> (дата звернення: 12.10.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-87>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПРИСКОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Шандрик В. І.

*кандидат наук з державного управління,
директор*

*Товариство з обмеженої відповідальністю «В. С. Проект»
м. Одеса, Україна*

Глобальним світовим трендом переходу сучасних держав до епохи інформаційного суспільства стає цілеспрямована трансформація національних систем публічного управління на цифрову основу. Провідні країни розглядають цифровізацію як певний драйвер нових парадигм і концепцій публічного врядування та пріоритетне загальнонаціональне стратегічне завдання. Адже «цифрова трансформація є суттю змін, що відбуваються у розвитку суспільства. Вона охопила всі країни, усі сфери суспільного та людського життя, стала завданням та напрямом соціального та економічного прогресу» [1, с. 132].

В новому цифровому світі зароджується й нове розуміння сутності процесів публічного врядування, яке базується не на бюрократичному адмініструванні чи навіть клієнт-орієнтованому підході «сервісної держави», а на баченні системи органів публічного управління як цифрової технологічної платформи мережових взаємозв'язків та взаємодій держави, її інституцій та громадян і організації громадянського суспільства. Відповідні трансформації систем публічного врядування відбуваються в форматі оцифровки процедур і документів поточної діяльності, переведення значної їх частини в формат електронних сервісів, формування великих баз даних та оперування ними – поширенню феномену цифровізації в широкому його розумінні.

Ці процеси все більше входять в простір публічного управління України як один з найефективніших драйверів прискорення європейської інтеграції нашої держави, адже «цифрові технології, а також пов'язана з ними управлінська та громадська діяльність утворюють цифрову сферу сучасного соціуму, від якої в нинішніх умовах визначальним чином залежить його економічний і інноваційний потенціал, соціальний прогрес, ефективність управління, здійснення демократичних процедур, освіта, рівень людського розвитку, національна безпека і обороноздатність та багато іншого» [2, с. 141].

Цифровізація змінює саму систему публічного врядування як упорядкованої сукупності центральних і регіональних органів державної виконавчої влади та обласних, районних і місцевих органів місцевого самоврядування, покликаних реалізовувати державні функції впорядкування й регулювання суспільно-політичної, економічної та культурно-духовної життєдіяльності населення, надавати відповідні публічно-управлінські послуги в рамках Конституції й законодавчих актів держави. Ця система під впливом цифровізації трансформується з ієрархічно-вертикальної та горизонтально-мережеву, що докорінним чином видозмінює владно-адміністративні відносини як між окремими інституціями публічного врядування, так і в самих цих інституціях та їх взаємовідносинах і взаємодії з господарчо-виробничим сектором та інституціями громадянського суспільства.

Вважається, що цифрова трансформація та «цифрове врядування» – «розумний уряд» (за аналогією з новітніми концепціями Smart Home – «розумний будинок» та Smart Town – «розумне місто») переведе переважну більшість державних та публічно-управлінських послуг в суто цифровий формат, що повністю виключить з цього процесу участь державних службовців на будь-якому етапі, автоматизує й значно пришвидшить процес отримання громадянином будь-якої адміністративної послуги. Зміниться й сама філософія державного управління, відхід від адміністрування й широке використання інструментарію «сервісно-орієнтовної взаємодії органів публічної влади та громадянина, яка еволюціонує від інформатизації до цифровізації державного управління та місцевого самоврядування, при цьому концепт «електронне врядування» позиціонується як проміжний етап сучасних управлінських трансформацій» [3, с. 6].

Керівництво України добре розуміє, що цифровізація як процес глобалізаційного характеру несе державам нові можливості «стрибокподібного переходу» до нової цивілізаційної формації, прискорення конституційно закріпленого курсу на європейську інтеграцію. Так, у 2016 році була розроблена програма «Цифрова адженда України 2020», яка була адаптована до з Digital Agenda Європейського союзу та якою передбачався перехід до цифровізації державного управління і економіки країни. Місією цієї програми було проголошено лозунг: «Цифрові технології – основа добробуту України»;

сфера, що визначає суть трансформацій у країні – для кращого життя, роботи, творчості, навчання, відпочинку» [4]. Зокрема у ході цифровізації державного управління, на сьогодні в нашій державі вже успішно запроваджено такі ІКТ-платформи як:

– Цифрова трансформація адміністративних послуг, у відповідності до якої понад 120 видів послуг надаються у електронному режимі та є доступними на офіційних вебсайтах суб'єктів публічної влади, які є активно використовують провідні технології цифровізації надання публічних послуг, насамперед, «такі як багатоканальне інформування та залучення громадян; відкриті дані; електронну ідентифікацію громадян; повсюдну аналітику; «розумні» машини та засоби; «інтернет речей»; «цифрові» державні платформи» [5, с. 126–127].

– Єдиний державний веб-портал електронних послуг під назвою «Портал Дія», завдяки якому кожен громадянин України має право на одержання електронних послуг і інформації про себе із державних інформаційних електронних ресурсів.

– Мобільний застосунок Дія (один з перших серед європейських країн), завдяки якому кожен громадянин України отримує доступ до цифрових документів. Цим мобільним додатком станом на початок 2022 року користувалися понад 4,5 млн. громадян [6].

Водночас в сучасних умовах ведення визвольної війни проти російських агресорів Україна вимушено опинилася поза мейнстрімом процесів світової цифровізації систем публічного врядування, тому має терміново надолужувати відставання й скорочувати «цифровий розрив» від провідних держав світу, для чого необхідно ухвалити стратегічні законодавчі документи (концепція, стратегія, дорожня карта, Цифрова адженда України тощо) розробити відповідну державну політику та здійснити повномасштабну цифрову трансформацію в практичній діяльності органів публічного врядування. Зокрема, прискорення подальшого розвитку процесів цифровізації публічного врядування та адміністрування в Україні дозволять суттєво посилити внутрішній людський потенціал нашої країни та підвищити конкурентоспроможність на світових ринках. Перехід до нового «цифрового публічного врядування» призведе до зростання якості діяльності державних служб, зниження необгрунтованого державного втручання, дозволить позбутися корупції, підвищить результативність та ефективність державного управління закладе засади укріплення державної інформаційної безпеки та національної безпеки в цілому – всього того, що стане для нас «перепусткою» до повноправного входження в європейську спільноту.

Література:

1. Квітка С., Новіченко Н., Гусаревич Н. та ін. Перспективні напрямки цифрової трансформації публічного управління. *Аспекти публічного управління* 2020. Том 8. № 4. С. 129–146.

2. Павлов М. Особливості процесу цифровізації публічного управління в розвинутих країнах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 15. С. 140–144.

3. Куйбіда В., Карпенко О., Наместнік В. Цифрове врядування в Україні: базові дефініції понятійно-категоріального апарату. *Вісник НАДУ при Президентіві України (Серія «Державне управління»)*. 2018. № 1. С. 5–10.

4. Цифрова адженда України – 2020 («Цифровий порядок денний» – 2020): Концептуальні засади (версія 1.0). URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.

5. Алєв А. Цифровізація як механізм реалізації сервісної політики держави. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії*. 2019. Вип. 22. С. 125–129.

6. Реформа державного управління. *Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-derzhavnogo-upravlinnya>

7. Сімаков К., Валіна В., Лауніконіс В., Будовій М. Особливості державного управління в умовах цифрової трансформації України. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 1(63). С. 179–185.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-88>

РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ВОЄННА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Шевчук О. М.

доктор юридичних наук,

*професор, професор кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності*

*Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Забезпечення воєнної безпеки України є найважливішим напрямом діяльності держави. 23 червня 2022 р. лідери 27 країн-членів ЄС ухвалили рішення про надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС. Статус кандидата офіційно запускає процес набуття Україною членства в ЄС. При інтеграції та вступі в Європейський союз, воєнна безпека України має надзвичайно важливе значення для всіх країн Європи, адже умовою євроінтеграції України є також безвізовий режим з країнами Шенгенської зони, тому військова та терористична загроза в Україні може бути загрозою для всієї Європи. Головною метою